

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 11

ASIA:

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Talvanne

4/11 1939

H A A G I - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1321.

Haagi- SSA 1 P:NÄ marras- KUUTA 1939.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U M. 19

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
36 / 235 Sal D. 19 39.		
13/11-39	36	1321
KIRJAMA	OSASTO	ASIA
5	C11	

Ulkoasiainministeriö- LLE

ASIA: Haagin-lähetystön raportti N:o 1 :

Suomen diplomaattinen edustus Haagissa.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana Ministe-
riölle 6 kpl. tänään päivättyä raporttiansa N:o 1.

Ministeri:

H. A. A. G. I. - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

RAPORTTI n:o 1.

Haagi- ssa 1 p:nä marras- kuuta 19 39.

Asia: Suomen diplomaattinen edustus
Haagissa.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

36 / 205 Pal D. 1939

19/11-39	KS	LIIT.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	CII	

Ollessani tänään tervehdykskäynnillä Hollannin ulkoministerin van KLEFFENSin luona virisi välillemme pitkä keskustelu Suomen tšekäläisen edustuksen järjestämisestä. Ulkoministeri tiedusteli minulta, mitkä Suomen Hallituksen aiheet olivat.

Vastasin, että minut oli nimitetty Haagiin vain väliaikaisesti kuluvan vuoden loppuun, jotta Suomella nykyisenä kriitillisenä aikana olisi lähettiläs akkreditoituna täällä. Ensi vuoden alkuperäisessä menoarviossa oli esitetty, että Kööpenhaminassa oleva ministerimme valtuutettaisiin myös Haagiin ja että tänne perustettaisiin lähetystösihteerin virka, jonka haltija ministerin poissaollessa toimisi va. asinainhoitajana. Ennenkuin lokakuun 5 päivänä lähdin Helsingistä sain kuitenkin Herra Ulkoasiainministeri ERKOLTA tietää, että hän aikoi esittää budjettiin sellaisen muutoksen, että Haagiin perustetaan ministerin virka. Helsingistä-lähtöni jälkeen oli kuitenkin Suomen ja Neuvostovalille/ välille/ muodostunut jännittynyt tilanne. Hallituksen oli sen vuoksi ollut pakko tehdä menoarvioon radikaalisia muutoksia, ja mm. oli Haagin-edustusta koskeva kohta pitänyt jättää alkuperäisen esityksen kannalle. Vakuutin, että Ulkoasiainministeriö oli tehnyt kaiken voitavansa saadakseen perustetuksi Haagiin itsenäisen lähetystön. Valitetta-

JAKELUOHJE:

Ulkoasiainministeriön harkinnan
mukaan.

Jakeluohjemalleja

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

vasti oli Neuvostoliiton järjestämä force majeure aiheuttanut, että tämä suunnitelma oli jätettävä toistaiseksi.

Ministeri van KLEFFENS sanoi valittavansa, että Suomi ei ollut järjestänyt Haagin-edustustaan tyydyttävällä tavalla, vaan oli turvautunut toissijaisiin järjestelyihin. Hollanti oli vielä tällä kertaa suostunut siihen, että Suomen Brysselissä oleva lähettiläs on akkreditoituna Haagiin tilapäisesti, mutta ei voi missään tapauksessa hyväksyä tällaisen järjestelyn jatkumista. Hollannin suhteet Belgiaan olivat tällä hetkellä paremmat kuin ne olivat olleet aikaisemmin, mutta Hollanti ei voi alistua siihen, että Suomi pitää Haagia Brysselin filiaalina (succursale). Mitä tulee sellaiseen järjestelyyn, että Kööpenhaminassa oleva ministeri olisi akkreditoituna myös Haagiin, on se yhtä oudoksuttava kuin se aikaisempi järjestely, jonka mukaan Suomen Oslossa oleva lähettiläs oli tänne akkreditoitu. Kööpenhamina on etäällä Haagista, ja erikoisesti sodan aikana voi lähettiläällemme tulla vaikeaksi ylläpitää yhteyttä molempien paikkojen kesken Saksan alueen yli.

Huomautin tähän, että Hollantikin oli aina pitänyt Tukholmassa olevan ministerinsä akkreditoituna Helsinkiin eikä ollut järjestänyt sinne ministerinpaikkaa.

Ulkoministeri vastasi, että Suomen ja Skandinavian suhteet olivat niin läheiset ja olosuhteet niin samanlaiset, että tällainen järjestely ei ollut kohdannut vaikeuksia. Hollannin suhteet Belgiaan tai Tanskaan eivät olleet niihin verrattavissa. Joka tapauksessa Hollanti oli nyt päättänyt perustaa itsenäisen lähetystön Helsinkiin. Jos Suomi edelleen järjestäisi edustuksensa toissijaisella tavalla, olisi Hollannin pakko muuttaa suunnitelmansa.

Kysyin, tarkoittiko ulkoministeri, että Hollanti nimenomaan ei hyväksynyt sitäkään järjestelyä, että Kööpenhaminassa oleva ministerimme olisi akkreditoituna Haagissa.

Hra van KLEFFENS vastasi, että siinä suhteessa Hollanti ei voinut harjoittaa pakoitusta Suomea kohtaan. Mutta sellainen järjestely ei suinkaan tyydyttänyt Hollantia. Maidemme väliset taloudelliset suhteet olivat vanhastaan varsin huomattavat. Viime aikana oli lisäksi tullut Oslo-valtioiden yhteistyö, johon Hollanti panee erinomaisen suurta arvoa sekä nyt sodan aikana, että muutenkin. Ulkoministeri sanoi sen vuoksi toivovansa, että Suomi voisi vielä harkita paremman järjestelyn aikaansaamista.

Kuten Herra Ulkoasiainministerin tiedossa on, tšekäläisen ulkoministeriön pääsihteeri on aikaisemmin esittänyt edustustamme koskevia toivomuksia konsuli van der VLIJGTille ja poliittisen osaston päällikkö niinkään asiainhoitaja NURMELINille.

Kävin tänään näiden kahden ulkoministeriön virkamiehen puheilla, mutta kumpikaan heistä ei tällä kertaa puuttunut asiaan. Sen sijaan ulkoministeri vuorostaan vakavassa äänilajissa tehosti minulle Hollannin toivomuksia. Sain puolestani keskustelusta sen käsityksen, että Hollanti on hyvin sensitiivinen edustuksemme järjestelyn suhteen pitäen sitä suorastaan prestiisi-asiana.

Olisi sen vuoksi toivottavaa, että budjettiesitys, mikäli suinkin mahdollista, saataisiin vielä sikäli korjatuksi, että Haagiin ensi vuoden alusta saataisiin joko ministerin tai ainakin asiainhoitajan virka. Myönnettävä lienee, että Suomi on tähän asti Haagin-edustuksensa järjestelyssä harjoittanut liian paljon kokeiluja. Luonnollisesti on nykyhetkellä vaikea tehdä lisäyksiä menoarvioon. Mutta eiköhän Suomen asemassa olevalle maalle sotatapauksessa diplomatian vahvistaminen ole yhtä tärkeä kuin sotaväen liikekannallepano.

M. G. Malmgren

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C II

ASIA: _____

Haagissa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Tolvanne

7/11 1939.

H A A G I - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1322.

Haagi- SSA 1 P:NÄ marras-KUUTA 19 39.

VIITTAUS: N

P:NÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. 19

12/11-39		
USA	OSASTO	ASIA
5	C11	

Ulkoasiainministeriö- LLE

ASIA: Haagin-lähetystön raportti N:o 2 :

Hollanti ja sota.

Lähetystö lähettää kunnioittaen tämän mukana Ministe-
riölle 6 kpl. tänään päivättyä raporttiansa N:o 2.

Ministeri:

Neqptahany

H A A G I - SSA OLEVA LÄHETYSTÖ. Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Haagi- ssa 1 p:nä marras- kuuta 1939.

27/11-39
225
29

12/11-39		
USA	U.S.A.	ASIA
5	CH	

Asia: Hollanti ja sota.

Käydessäni tänään ulkoministeriön pääsihteerin jonkheer SNOUCK HURGRONJEN puheilla sanoin hänelle huomanneeni, että kaikkialla liikui univormupukuisia sotilaita. Hollanti oli nähtävästi asiamukaisesti valmistautunut kaikkien yllätysten varalle.

Pääsihteeri myönsi niin olevan. Asevelvollisia oli suurin määrin kutsuttu palvelukseen ja varustöitä tehtiin kaikkiin käytettävissä olevin voimin. Eräissä osissa maata oli jo avattu patoja ja laskettu vesi tulvimaan.

Sanoin toivovani, että jos niin valitettavasti tapahtuisi, että Hollanti joutuisi hyökkäyksen kohteeksi, ei tulvavetta laskettaisi ainakaan Haagin yli virtaamaan.

Pääsihteeri vakuutti, että Haag kuten suuret satamakaupungitkin säästettäisiin pahimmassakin tapauksessa. Tulvaveteen peitettäisiin vain maan itäosa.

Hän näytti minulle kartalta, mille alueille kaksi suurta tulva-aluetta oli suunniteltu.

Kysyin, miten suureksi pääsihteeri arvioi Hollannin sodan vaaran. Lehtitietojen mukaan Saksa oli keskittänyt suuren määrän divisiooneja Hollannin samoinkuin Belgian ja Sveitsin rajoille.

Pääsihteeri vastasi, että vaara luonnollisesti oli olemassa. Sak-

JAKELUOHJE:

Tavallinen ja lisäksi Yleisesikunnalle.

Jakeluohjemalleja

Tavallinen.
Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.
Ei ulkomaedustuksen tiedoituksiin.
Ei ulkomaedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

sa oli tosin antanut Hollannille rauhoittavia selityksiä. Niiden mukaan Saksan oli ollut pakko keskittää länsirajalleen niin suuria sotavoimia, että niitä ei käytännöllisistä syistä voitu pitää kaikkia vain Ranskan rajaa vastassa, vaan että eräitä divisiooneja oli ollut sijoitettava sivummalle. Tosiasia oli, että Hollannin rajalla olevat saksalaiset joukot eivät tällä hetkellä olleet taisteluvalmiita. Mutta Hollanti tiesi hyvin, että Saksa saattoi lyhyessä hetkessä kiidättää tarpeelliset motorisoidut erikoisjoukot mille kohdalle länsirajaansa tahansa ja saattaa siellä olevat joukkonsa taisteluvalmiksi.

Jonkheer SNOUCK HURGRONJE lisäsi, että kun naapurivallan johdossa on " a madman " (pääsihteerin toivomuksesta tapahtui keskustelu englanninkielellä), oli Hollannin oltava joka hetki varuillaan.

Muggerdewans